

MASTEROPPGAVE

Emnekode: MUS 5015

Navn: Nina Bendiksen

Låtskriving med bass og vokal, et
utgangspunkt for nye muligheter?

Songwriting with bass and vocals, a
starting point for new possibilities?

Dato: 27.05.2021

Totalt antall sider: 26

Forord

Denne masteroppgaven er skrevet i forbindelse med min avsluttende utdanning for studieretningen Master i musikk- og ensembleledelse ved Nord Universitet, Levanger.

Det har vært interessant og givende å forske gjennom egen praksis, og jobbe med det jeg brenner for; musisering og videreutvikling av kombinasjonen bass og vokal. Det har også til tider vært tungt og utfordrende, da vi nå skriver 2021, og Covid19 har preget store deler av studietiden og hverdagslivet. Tross alle forutsetninger og utfordringer har jeg med god hjelp kommet meg gjennom prosessen, og sitter igjen med et utbytte jeg kan ta med meg videre i arbeidet med musikk.

Jeg vil rette en takk til min veileder Mattis Kleppen, for gode retningslinjer og veiledning i skrive- og spilleprosessen. Venner og familie har vært en stor støtte gjennom hele prosessen, og jeg retter en ekstra takk til min farmor. Her henter jeg ikke nødvendigvis faglig innputt, men har fått fri tilgang til et nedstresset kontormiljø i bestemorstua, noe som har hjulpet et kaotisk studenthode, spesielt i den hektiske innspurten. Min mor fortjener også en ekstra takk, da hun har vært svært hjelpsom med korrekturlesing og innspill til denne skriftlige delen av dette arbeidet. Til slutt, men ikke minst, retter jeg den største takken til min samboer og medmusikant, Håkon Kaldahl, som har stått fjellstøtt gjennom både frustrasjon og glede, og hjulpet og motivert meg videre frem i prosessen både faglig og «psykisk». Uten deg hadde det ikke blitt noen oppgave.

Takk!

Nina Bendiksen

Sammendrag

I denne oppgaven komponerer jeg musikk med utgangspunkt i mine to hovedinstrumenter, bass og vokal. Prosjektet gjennomføres i duoformat. Jeg utøver selv bass og vokal samt perkusjon i form av tramp, og har i tillegg med meg en pianist. Jeg bruker denne forskningsprosessen til å skape og videreutvikle min kunstneriske plattform gjennom et kunstnerisk utviklingsarbeid. I dette arbeidet støtter jeg meg mest til kilder i form av referansemusikk. Jeg kobler altså arbeidsprosessen til min bakgrunn som musiker, og andre musikere som har inspirert meg til å komme dit jeg er i dag. Jeg har gjennom dette arbeidet forsøkt å skape en større forståelse for låtskriving, og å utforske og videreutvikle min musikalitet ved å skrive og formidle selvkomponerte låter. Jeg ønsker også gjennom dette prosjektet å videreutvikle mine tekniske ferdigheter innen sang og bass, og da spesielt i kombinasjonen av disse.

Kort fortalt kan måten jeg har arbeidet på forklares slik: Jeg har gjort opptak av musikalske idéer etter hvert som de har kommet til meg. Etter hvert som idé har tatt form som «låt», har jeg forflyttet prosessen inn i Garageband, hvor størsteparten av det musikalske arbeidet har tatt plass. Jeg har også ført en skriftlig logg hvor jeg noterer ned undervegsarbeidet for de enkelte låtene. Denne arbeidsprosessen har resultert i 5 låter som resultat, presentert som vedlegg til denne oppgaven.

Abstract

In this thesis I compose music based on my two main instruments, bass and vocals. The project is carried out in duo format, where I perform bass and vocals as well as percussion, and are joined by a pianist. I use this research process to create and further develop my artistic platform through an artistic development work. I rely mostly on sources in the form of reference music and connect this work process to my background as a musician, and also other musicians who have inspired me to get to where I am today. Through this work, I have tried to create a greater understanding of songwriting, and to explore and further develop my musicality by writing and communicating self-composed songs. Through this project, I also want to further develop my technical skills in singing and bassplaying, and especially the combination of these.

In short, the way I have worked can be explained as follows: I have recorded musical ideas as they have popped up in my head. As the idea has developed in to a "song", the process has been moved into Garageband, where most of the musical work has taken place. I have also kept a written log where I write down the work in progress for each of the songs. This work process has resulted in 5 songs as a result, which are presented as attachments to this paper.

Innholdsfortegnelse

Forord	i
Sammendrag	ii
Abstract	ii
Innholdsfortegnelse	iii
Kapittel 1 – Innledning	1
1.1 Bakgrunn for oppgaven	1
1.2 Avgrensning	2
1.3 Problemstilling og hovedmål	3
Kapittel 2 – Metode	3
2.1 Kunstnerisk utviklingsarbeid	3
2.2 Pandemien og dens konsekvenser for dette prosjektet	4
Kapittel 3 – Resultat	5
Kapittel 4 – Musikalsk bakgrunn	5
4.1 Min musikalske bakgrunn	5
4.2 Inspirasjonskilder	6
4.2.1 Esperanza Spalding	6
4.2.2 Sting	7
4.2.3 Ellen Andrea Wang	8
4.3 Andre musikere i feltet	8
Kapittel 5 – Egen låtprodusering, teknikk og teknologi	9
5.1 Prosesser i låtskrivinga og videreutviklinga	9
5.2 Fem låter som et resultat av prosjektet	10
5.2.1 – Little	11
Samtale mellom bass og vokal	11
Harmonisk videreføring fra band til duo	12
5.2.2 - Humi	13
Med sang som utgangspunkt for bass	13
5.2.3 – Falling pieces	14
Gi plass/rom	15
5.2.4 – Mer enn meg selv	16
Utgangspunkt for musikalsk ramme rundt melodi	17
Bassens rolle – komp, melodi, akkord	18
5.2.5 – Follow	19
Harmoni og samklanger	19
Kapittel 6 – Utdfordringer og eventuelle løsninger	20
6.1 Fra ide til låt	20
6.2 Nakenhet i duoformat	21
6.3 Implementering av bassen	22
6.4 Rytmisk forankring i duoformat	22
Kapittel 7 – Oppsummering og avslutning	23
Vedleggsliste	25
Referanseliste	25

Kapittel 1 – Innledning

1.1 Bakgrunn for oppgaven

Jeg har lenge hatt et ønske om å videreutvikle utøvelsen av mine to instrumenter, bass og vokal, samt skrive låter som representerer meg som musiker. Det var derfor et nærliggende valg å ta da jeg bestemte meg for å bruke denne masteroppgaven til å jobbe med akkurat dette. Oppgaven har derfor som fokus å produsere musikk med utgangspunkt i bass og vokal. Besetningen er i duoformat bestående av instrumentene bass, vokal, piano og perkusjon i form av tramp.

Den største motivasjonen for å gjøre denne masteroppgaven var ønsket om å lage egne låter og gjennomføre et eget utøvende prosjekt. Jeg har lenge ønsket å starte opp et eget band med utgangspunkt i egen musikk. Imidlertid ble det ikke noe band-prosjekt i forbindelse med denne oppgaven, noe jeg kommer inn på i kapittel 2.2. Når det gjelder låtskriving, har jeg noe erfaring fra tidligere med å lage musikk i band jeg har spilt i. Da har jeg gått inn i rollen som låtskriver og bassist og/eller vokalist, men jeg har imidlertid aldri følt at resultatet har blitt helt meg fordi prosessen enten har foregått i sjangerbestemte band, eller at det egentlig har vært en annen låtskriver sitt band. Denne masteroppgaven blir derimot et prosjekt der det er *jeg* som er utgangspunktet for musikken. Jeg ønsker å utforske hvilken musikk og hvilke sjangre jeg selv trekkes mot når tøylene er frie. Jeg er i det hele tatt nysgjerrig på hvordan min musikk kan høres ut, siden jeg altså ikke har noen tidligere erfaring med å produsere musikk som jeg føler har representert meg.

Med utgangspunkt i instrumentene bass og vokal er dette en instrumentkombinasjon som på mange måter kan være utfordrende å gjennomføre da de to instrumentene har hvert sitt sett med krav til tekniske ferdigheter. Det er i tillegg en egen utfordring å kombinere disse to i sanntid. Det er også et poeng at jeg gjennom denne forskningsprosessen ønsker å gå inn i en læringsprosess som er med på å styrke min pedagogiske kompetanse i musikkfaget.

Som musikk lærer har jeg alltid som utgangspunkt et ønske om å inspirere andre innen musikk. Det ligger derfor også en motivasjon i å kunne komme med et resultat som kan inspirere andre, spesielt de unge, og å fremme det å kunne koble to instrumenter sammen. Jeg mener selv at det å utøve vokal og minst et annet instrument har gitt meg en fordel som musiker. Som sanglærer på videregående skole har jeg erfart at det er merkbar forskjell mellom sangere som også utøver et instrument, og de som «bare» synger uten å ha kjennskap til andre instrumenter. På samme måte som at sangerne kan dra fordel av å jobbe med andre instrumenter, mener jeg også at instrumentalister kan dra fordel av å kunne koble sang inn i sitt musikalske arbeid. Thingelstad (2013) snakker om sang og stemmen som menneskets eget instrument. Stemmen er det instrumentet vi bærer med oss hele tiden, og det er et

høyst personlig og unikt instrument. Hun sier bl.a. følgende: «Et overordnet mål for sangopplæring i grunnskolen bør være at stemmen bør ivaretas som et viktig redskap for generell livsutfoldelse og i konkrete musikalske aktiviteter.» (Thingelstad, 2013, s. 199). Dette er jeg enig i. I tillegg mener jeg at det å lære å beherske også stemmen som et instrument kan bidra til å åpne opp nye dører hos en musiker. Og på bakgrunn av slike tanker kan det like godt være selvsagt for en musiker å kunne ta i bruk stemmen på en sunn og musikalsk måte.

1.2 Avgrensning

Kleppen skriver i sin doktorgradsavhandling at: «Dette er et utøvende musikalsk prosjekt, som bygger på en utøvende prosess, metode, og problemstilling.» (Kleppen, 2013, s. 5) Dette er også måten jeg vil definere min oppgave på. Jeg vil forsøke å videreutvikle og bygge min egen kunstneriske plattform ved å stå i rollen som komponist, bassist, vokalist og utøver. En slik forskningsprosess innebærer å jobbe med flere elementer, som f.eks. inspirasjon, samspill, instrumentteknikk, bevisstgjøring, utforskning av instrumentene, låtskriving, egenutvikling mm.. For å gjennomføre prosjektet med godt fokus, finner jeg det imidlertid nødvendig å sette rammer og gjøre noen avgrensninger på enkelte områder.

I denne skriftlige dokumentasjonen og refleksjonen vil jeg fokusere på selve det musiske rundt det å lage og videreutvikle låter. Med det musiske mener jeg her uttrykk og sound, og hvordan jeg jobber for å gi musikken det uttrykket jeg ønsker. Derfor ser jeg nærmest bort fra skriving og formidling av sangtekster i den skriftlige delen av masterprosjektet mitt. Jeg vil heller ikke gå særlig dypt inn i det metodiske arbeidet rundt sang- og bassteknikk for utøvelse av låtene. Alt dette er uansett ting jeg håper vil komme frem gjennom det innspilte lyd materialet. Det vil, som tidligere nevnt, være et gjennomgående mål for prosjektet å skape musikk som kan fremføres live i den besetningen jeg nå skriver for. Altså at jeg evner å utøve bass, vokal og evt. tramp sammen. Det tekniske arbeidet for å utøve bass og vokal, hver for seg og sammen, er et kontinuerlig arbeid jeg har drevet med over lengre tid, og det vil også være under utvikling så lenge jeg fortsatt tar opp bassen og spiller og synger.

Jeg starter på dette arbeidet med blanke ark. Jeg ønsker å legge så få begrensninger som mulig for musikken jeg lager, og håper med dette å oppnå en større frihet og større muligheter for å utforske egenkomponert musikk enn jeg har oppnådd tidligere. Det er ingen rammer for hverken sjanger eller stil, og den eneste begrensningen jeg har å forholde meg til er besetningen og de instrumenttekniske ferdighetene hos meg selv og pianisten. På bakgrunn av dette må jeg presisere at det klingende resultatet for denne oppgaven ikke nødvendigvis må betraktes som en felles utgivelse – at de skal samles i f.eks. en EP. Jeg mener med dette at låtene står uavhengig fra hverandre.

1.3 Problemstilling og hovedmål

Jeg ønsker å sette i gang noe som kan være oppstarten på et eget prosjekt som er helt meg (Bass, vokal og egen musikk). Jeg vil forske på hvordan jeg kan utvikle mitt arbeid med å formidle min musikk fra det indre øret til en komposisjon/låt, som jeg også fremfører samtidig på mine to hovedinstrumenter.

Mine hovedmål for oppgaven kan oppsummeres slik:

1. Gjennom dette arbeidet utforske og videreutvikle min musikalitet ved å skrive og formidle selvkomponerte låter.
2. Skape en større forståelse for arbeid med låtskriving.
3. Videreutvikle mine tekniske ferdigheter innen vokal og bass, samt kombinasjon av disse.

Kapittel 2 – Metode

2.1 Kunstnerisk utviklingsarbeid

Even Ruud (2016) skriver i sin bok «Musikkvitenskap», om kunstnerisk forskning (artistic research). Her finner vi at denne forskningsmetoden ikke nødvendigvis trenger å basere seg på skriftlig redegjørelse og refleksjon, men kanskje heller på selve det kunstneriske uttrykket. Altså at man kan betrakte kunstverket i seg selv som et forskningsresultat formet i sitt eget språk. Han viser også til diskusjoner som er kommet som et resultat av utviklingen av denne forskningsmetoden. Han nevner blant annet argumentasjon for å kombinere kunstnerisk praksis og teoretisk refleksjon, og skiller mellom et tolkende (utenfra), et instrumentelt (anvendt) og et performativt (innenfra) perspektiv i kunstnerisk forskning. (Ruud, 2016). Jeg vil forsøke å anvende alle disse tre perspektivene i min masteroppgave, gjennom en kunstnerisk skapelse av musikk og en teoretisk drøfting av prosessen. Videre forankrer jeg mine metodevalg i noe av det Andreas Aase skriver i sitt kunststipendiatsprosjekt ”Improvisation in Scandinavian traditional guitar”, om det å kontekstualisere seg gjennom å vise sine musikalske inspirasjonskilder og hvilke musikalske element man har tatt fra hvem som den naturlige diskursen for en utøvende musiker. Han sier bl.a. at utøvende musikere ikke nødvendigvis praktiserer kildekritikk i akademisk forstand, men heller samler innflytelser og etablerer med dette nye uttrykksplasser. (Aase, 2009). Hovedpoenget blir med dette at i et kunstnerisk forskningsarbeid har kunsten sitt eget språk, og trenger ikke støtte fra akademia.

Kjernen i denne masteroppgaven legger jeg til selve prosessen. Resultatet vil derfor være en skildring av hvordan prosessen har vært, og hva den har ledet meg til. Mattis Kleppen (2013) skriver i sitt kunststipendiatsprosjekt følgende: «Det er i mitt møte med meg selv at prosjektet skapes, utvikles og genereres. I praksis vil dette si at jeg må etablere et prosessuelt forhold til musikken og meg selv som

baserer seg på kritiske valg og søken etter løsninger på de utfordringene som ligger i den enkelte stilart.» (Kleppen, 2013, s. 6). Dette er også relevant for måten jeg jobber på, til tross for at Kleppen fokuserer mer på sjanger og stilart enn låtskriving. Det handler om å etablere en større kontekst enn det som allerede ligger i bunn hos meg, både med tanke på instrumenttekniske ferdigheter og musikalsk bakgrunn, for så å kunne sette det sammen til å skape noe nytt. Jeg må gjennom hele prosessen forsøke å se meg selv utenfra for å kunne reflektere kritisk rundt arbeidet. Jeg vil komme tilbake til eksempler på hvilke verktøy jeg har tatt i bruk for å oppnå dette senere under kapittel 5.

I og med at kjernen i den metodiske prosessen ligger i det jeg *gjør*, har dokumentasjonen undervegs bestått av lydopptak og skriftlig loggføring av hva jeg har møtt på underveis i prosessen. I den skriftlige loggen forsøker jeg å dokumentere hva jeg synes fungerer og ikke, ved å drøfte og sette ord på hva og hvorfor. Deler av denne loggføringen (lyd og tekst) kommer frem under kapittel 4, samt gjennom det auditive materialet tilhørende oppgaven.

2.2 Pandemien og dens konsekvenser for dette prosjektet

Året 2020 og fram til nå, mai 2021, har utvilsomt vært et år med krevende utfordringer og påfølgende behov for tilpasninger. Jeg anser det som relevant å nevne dette her da Covid 19 i stor grad har preget prosjektet og hele prosessen for hvordan jeg har kunnet gjennomføre. Min opprinnelige plan var å lage musikk for band. Det å arbeide i band var en stor motivasjon for meg for i det hele tatt å starte på dette master-studiet. I løpet av det første året startet jeg derfor arbeidet med å komponere låter med utgangspunkt i band. Jeg hadde samlet et utvalg musikere stasjonert i Trondheim, og høsten 2020 tok også jeg med flyttelasset dit. Dessverre ble hele situasjonen veldig avventende i kabalen med kohorter og antall samlede på et sted. Etter hvert meldte også to av bandgutta flytting pga. Covid-situasjonen i storbyen. Alt dette medførte at jeg ikke belaget meg på samspill under fasen med å skrive/produere låtene, og nye tilpasninger måtte til. Vi satset på at vi på nyåret kunne møtes for å jobbe med låtene i band, men januar 2021 kom, og ting så ikke lysere ut. Snarere tvert imot. I løpet av januar valgte jeg derfor å gjøre om hele oppgaven fra å være bandbasert til å i stedet inkludere kun en pianist og arbeide med musikken i duoformat. Pianisten, som også er min samboer, hadde kjennskap til både prosjektet og noen av låtene som var under produksjon. Det vil imidlertid komme frem i denne skriftlige dokumentasjonen at jeg uansett tar utgangspunkt i noe av det jeg hadde komponert for band, men at vinklingen og arbeidet med låtene naturlig nok har tatt en helt annen vending enn først tenkt.

Det har i utgangspunktet vært en fin utfordring å jobbe med utgangspunkt i duoformat, men det må sies at hele situasjonen har vært veldig krevende, spesielt med tanke på at det ble stort tidspress etter at jeg måtte omdefinerte prosjektet. Det å lage og gjennomarbeide låter er et arbeid som ofte ikke lar seg gjøre i skippetak over noen uker. I alle fall ble en slik kreativ prosess for meg noe uforutsigbar og tiden følte i perioder knapp nok i forhold til prosjektets tidsfrist.

Kapittel 3 – Resultat

Resultatet for denne oppgaven kan deles i tre:

1. Innspilt materiale – 5 innspilte låter som leveres som et resultat til denne oppgaven.
2. Dokumentasjon og refleksjon – En skriftlig dokumentasjon og refleksjon.
3. Referanseliste og vedlegg – En liste med inspirasjonskilder og relevante musikalske sammenligninger og referanser, samt vedlagt musikk som viser til et utvalg selvprodusert materiale.

Det innspilte materialet vil stå som det foreløpige resultatet for de låtene jeg har komponert og ferdigstilt gjennom dette prosjektet. Jeg skriver «foreløpige» fordi jeg mener at musikken alltid kan videreutvikles og jobbes videre med ved en senere anledning. Gjennom denne skriftlige dokumentasjonen vil jeg så forsøke å gjøre rede for og sette ord på de valgene og beslutningene jeg har tatt i løpet av låtskrivingsprosessen for hver enkelt av de leverte låtene. I tillegg til noe litteratur, vil hovedvekten av kilder være musikalske referanser og inspirasjonskilder jeg har hatt nytte av i låtskrivingen.

Kapittel 4 – Musikalsk bakgrunn

4.1 Min musikalske bakgrunn

Jeg ser på meg selv som en utøvende musiker og musikkpedagog med hovedkompetanse på bass og vokal. Jeg har lenge, helt siden barneskolen, utøvet disse instrumentene. Jeg kommer fra en familie hvor musikk og kultur har tatt plass, og med foreldre som har støttet mine valg om å fortsette å gå musikkens veg. Gjennom barndommen hadde jeg mange jern i ilden, men de gangene jeg måtte velge eller prioritere aktiviteter, var det alltid musikk og kultur som vant.

Størsteparten av min musikalske erfaring tar utgangspunkt i deltakelse i ulike band og ensembler. På barneskolen startet vi tidlig å spille i band, og i den lille heimbygda mi var det stor interesse for musikk blant ungdommen. Kulturskolen hadde over 90% oppslutning fra hele barne- og ungdomsskolen, noe som ga oss gode muligheter for å spille sammen og ha det gøy med musikk, også i den ordinære skoletiden. Dette har utvilsomt vært med å prege mine videre valg i livet. Interessen for band og samspill har festet seg godt, og er med meg fortsatt. Jeg har, som nevnt, spilt i flere band og vært med på forskjellige prosjekter og oppsetninger. De siste årene har jobben som bassist i bandet SKA-Frika stått for hoveddelen av mitt utøvende arbeid. Vi lager og spiller musikk i en mix av sjangerne ska, reggae, rock og pop. Jeg har spilt i bandet i 5 år, og har bl.a. gjennom dette blitt formet

som bassist og musiker. Her ligger også det største grunnlaget for min erfaring i låtskriving. I tillegg til den utøvende delen av min musikalske erfaring, er også min faglige utdanning innen musikk noe som i stor grad bygger på og gir nye impulser til meg som utøvende musiker og lærer.

Fra barndommen har min interesse og smak for rock, blues, funk og soul også farget mine videre valg inn i musikken. På videregående ble jeg i tillegg introdusert for et bredere spekter av musikk, og også videre muligheter for hvordan jeg kunne kombinere vokal og bass. Musikk som utfordret kombinasjonen bass – vokal, både tonalt og rytmisk, var noe jeg tente på med en gang.

Jeg har god kjennskap til noter og notelære gjennom skoler og studier jeg har gjennomført. Men som et resultat av det å spille i band og min interesse for sjangerne blues/funk/rock/soul, er det i praksis gehørbaserte innøvingsmetoder som ligger meg nærmest. Gehør og improvisasjon er også det som har blitt vektlagt i denne oppgaven, noe jeg kommer nærmere inn på i kapittel 5.

Gjennom ulike media ser man ofte at det fokuseres på kvinnerollen i mannsdominerte yrker og roller. I lys av dette, og også sett i sammenheng med de inspirasjonskildene jeg trekker frem videre i oppgaven, ser jeg det som aktuelt å nevne tematikken her. Bassist-rollen kan nok i mange sammenhenger ses på som mannsdominert. Dette er i alle fall noe også jeg har erfart både på godt og vondt ute i felten på spilleoppdrag. Jeg anerkjenner således med dette relevansen i tematikken, men understreker at dette videre ikke er et relevant tema for min problemstilling til denne oppgaven, og går dermed ikke dypere inn i saken. Jeg er en bassist og vokalist som jobber med å fronte bass og vokal sammen.

4.2 Inspirasjonskilder

Min interesse for bass og vokal utviklet seg raskt i møte med musikk og artister som driver med nettopp denne kombinasjonen. Jeg nevner Esperanza Spalding, Sting og Ellen Andrea Wang. Disse utøverne har betydd mye for hvordan jeg har utviklet meg i musikken, og blir på den måten en stor del av utgangspunktet for denne oppgaven. Kombinasjonen bass og vokal er, som tidligere nevnt, noe jeg har drevet med siden barneskolen, før disse møtene. Måten de inspirerte meg på var det å videreutvikle og utfordre rollen som bassist og vokalist. Det er flere artister/musikere som har betydd mye for meg, også de som utøver «bare» bass eller vokal, men jeg har valgt meg ut disse tre som min nærmeste kontekst i denne sammenhengen.

4.2.1 Esperanza Spalding

Esperanza Spalding er en amerikansk vokalist, bassist, låtskriver og produsent. Hun opererer stort sett i sjangerne jazz, pop og soul, og bruker også tydelige trekk fra latinamerikansk musikk. Hennes varemerke er det særegne uttrykket hun skaper som bassist og sanger. (Ferner, 2021).

Jeg ble fanget med en gang i mitt første møte med musikken til Spalding. På videregående ble jeg utfordret av min basslærer til å gjøre en coverversjon av hennes låt «Know you know». Dette ble en døråpner for hvordan jeg ønsket å jobbe videre med bass- og vokalutøvelsen min. Det var flere elementer i hennes musikken som tiltrakk meg. Til tross for at sjangre som rock, funk og soul hadde vært «min» musikk fram til da, var jeg klar for noe nytt, og jeg fikk med en gang sansen for det som var annerledes fra musikkmiljøet jeg var vant til. Her sikter jeg til sjanger, og jazz ble med dette en større del av mitt musikalske perspektiv. Esperanza Spalding har gitt meg stor inspirasjon i måten hun harmoniserer bass og vokal, og hvordan hun skaper melodilinjer med utradisjonelle intervaller og sprang. Dermed blir hennes måte å kombinere bass og vokal på en selvfølge å ha med i denne beskrivelsen. Jeg opplever at Spalding mestrer å fristille bassen og vokalen på en slik måte at hun selv kan fylle rollen til et helt band alene. Samtidig setter hun bassen og vokalen i en rolle som gir rom for hverandre og andre instrumenter til tross for store harmonier og komplekse rytmer i lydbildet generelt.

Jeg ønsket derfor å ta med meg følgende parameter inn i mitt arbeid: Fristilt bass og vokal som kan utfylle hverandre og andre instrumenter i besetningen og det å lage friere melodier og harmonier uten at det må passe inn i tradisjonelle «rock og pop-rammer».

To låter jeg har jobbet med som coverlåter av Esperanza Spalding, «Know you know» og «One», ligger ved som nr. 1 og 2 i referanselisten.

4.2.2 Sting

Sting er en britisk sanger og musiker. Han er komponist og låtskriver og utøver flere instrumenter: Bass, gitar, keyboards, saksofon og vokal. Han må sies å operere innen flere sjangre, men med hovedvekt på rock og pop. Sting hadde sitt gjennombrudd med bandet «The Police» i 1977, og har siden den gang også gjort stor suksess som soloartist. (Bergan, 2020).

Hos Sting finner jeg igjen det uttrykket som festet seg hos meg i barndommen; rock og et mer poppreget uttrykk. Det som fanget meg med Sting var, i likhet med Spalding, det som var litt annerledes. Det er utfordrende å si noe generelt om hva det er med Sting som fenger meg. Muligens på grunn av at hans musikk innehar innslag fra flere sjangre. I et forsøk på konkretisering, må jeg nevne at i motsetning til Esperanza Spalding opplever jeg at Sting har en mer «logisk» melodiføring, samtidig som den er samtidig nyskapende og fengende. Dette er noe jeg ønsker å ha med meg inn i mitt arbeid, da jeg til tross for min fascinasjon for jazz og finurlige harmonier/melodier ønsker å skape noe som fenger *hele* meg, også den rocka siden. Noe som i tillegg inspirerer meg med Sting, er måten han kan sette opp en rytmisk bass og samtidig evner å synge «flytende» og uavhengig over dette. Den første cover-låta jeg gjorde av Sting var «Roxanne» med The Police. I denne låten føler jeg at man må evne å

fristille vokalen fra det rytmiske som skjer i hendene, samtidig som at også bassen har en noe utradisjonell figur. Denne låten var i stor grad med på å legge grunnlaget for å videreutvikle og åpne mulighetene mine for å kombinere bass og vokal. Låten ligger ved som nr. 3 i referanselisten.

4.2.3 Ellen Andrea Wang

Ellen Andrea Wang er norsk kontrabassist, vokalist og komponist. Hun skaper og utøver nyskapende jazzmusikk, som også inneholder elementer fra andre sjangre. Hun blander stiler og skaper med dette et sjangerkryssende uttrykk. På sin nettside beskrives hun som følger: «Musikken hennes balanserer det lyriske med det groove-baserte, akustiske med det elektriske, noe som resulterer i en unik moderne sound.» (Wang, 2021).

Ellen Andrea Wang har for meg vært en stor inspirasjon i det å kombinere bass og vokal og skape en egen, nyskapende sound. Det at hun er norsk gjør det lettere å identifisere meg med henne, og gir meg en følelse av at man kan nå frem med musikken. På samme måte som hos Sting, er hennes måte å blande sjangre og uttrykk noe som fenger meg. Jeg kan oppleve det som utfordrende å forholde meg til sjanger når jeg skriver musikk, noe jeg kan føre tilbake til musikken til f.eks. Wang og Sting som jeg ofte hører på. Det er liten tvil om at jazz er hoved-bjelken i Wang sin musikk, men det er hennes kombinasjon av jazz og pop som fenger meg. Jeg har imidlertid i liten grad jobbet konkret med musikken til Ellen Andrea Wang. Mitt første møte med henne var da jeg skulle gjøre vokal på en cover av låta hennes «Follow me». Til tross for at jeg da ikke samtidig utøvde bass selv, kunne jeg kjenne på utfordringene med å kombinere bass og vokal, spesielt med tanke på taktskiftene og det rytmiske basspillet opp mot den «lyriske» vokalen. Ellen Andrea Wang utgjør således en mer auditiv inspirasjon, samtidig som at det å ha norske forbilder også spiller en vesentlig rolle for meg som musiker.

«Follow me» ligger ved som nr. 5 i referanselisten.

4.3 Andre musikere i feltet

Det finnes også andre markante bassister som kombinerer med vokal, som for eksempel: Richard Bona, Meshell Ndegeocello, Phil Lynott, Suzi Quatro, Paul McCartney, Sverre Kjelsberg og Steinar Raknes. Jeg nevner disse for å vise at jeg er klar over dem, og at de er med på å danne en utvidet kontekst for et utøvende prosjekt som mitt.

Kapittel 5 – Egen låtprodusering, teknikk og teknologi

I dette kapittelet vil jeg forsøke å skildre prosessen for min låtskriving med utgangspunkt i bass og vokal.

5.1 Prosesser i låtskrivinga og videreutviklinga

Da jeg startet på dette prosjektet, manglet det ikke på inspirasjon og motivasjon. I startfasen opplevde jeg å ha mange ideer til riff, melodier og tekster som kunne brukes. Men som nevnt tidligere kom det etter hvert faktorer inn som satte prosjektet på vent, og inspirasjonen til å lage musikk dabbet også noe med dette. Det er ikke uvanlig at inspirasjon og kreativitet kommer og går i bølger. Bakke (2002) skriver om hvordan kreativitet og tid henger sammen i en skapende prosess og at de gode idéene ikke kommer på bestilling. Han skriver også at «... det finst berre ein måte å starta eit skapningsprosess på, og det er hardt arbeid.» (Bakke, 2002, s. 14). Jeg kommer etter hvert tilbake til eksempler på hvordan jeg arbeidet meg gjennom faser hvor ting stoppet litt opp.

I mitt arbeid med å skape disse låtene har improvisasjon og gehørbasert metode stått sentralt. «Benevnelsen «gehørmusikk» kan brukes om musikk som er skapt, blir framført, formidlet og lagret i minnet uten hjelp av noter» (Hanken & Johansen, 2014, s. 99). De trekker rockemiljøet fram som et eksempel på en arena for gehørbasert metode og påpeker at måten å jobbe på i disse miljøene er de mest effektive med de forutsetningene som finnes. «Når vi samtidig ser at band skriver sitt eget låtmateriale, ofte utformet på bakgrunn av personlige erfaringer og stillingtaking til samtiden, forstår vi at konteksten for musikalsk læring er optimal.» (Hanken & Johansen, 2014, s. 99). Årsaken til at det er denne metoden som også ligger meg nærmest, henger nok sammen med min fortid som medlem i bl.a. rockeband som tok i bruk gehør som metode. Johansen sier at som vokalist er gehøret kanskje den viktigste komponenten i improvisasjon, da vi sangere ikke har noen instrument-mekanikk å støtte oss på. Gehøret blir med dette utgangspunktet for improvisasjonen vokalt. Når det kommer til basspillet derimot, trenger det tekniske og motoriske å være på plass før det kan smelte inn i gehøret. (Johansen, 2013). Jeg må altså ha det teknisk grunnleggende på plass for å utføre den musikken jeg hører i mitt indre øre – improvisere. Johansen snakker også om forskjellige former for gehør: Indre, intellektuelt, muntlig og produktivt gehør. (Johansen, 2013). Jeg bruker i denne oppgaven alle disse formene for gehør, men hovedvekten ligger i det hun kaller muntlig- og produktivt gehør. Hun definerer produktivt gehør som «evnen til spontant og kreativt å førestille seg indre musikalske idear, og overføre dei umiddelbart til lyd på instrumentet, under ein improvisasjon.» (Johansen, 2013, s. 189). Det muntlige gehøret defineres ved at det ikke er avhengig av teoretiske begrep, analytisk kunnskap om musikk eller musikalsk skriftlighet, som noter. (Johansen, 2013). I låtskrivingen benytter jeg meg av skriftlighet stort sett kun i form av nedskrivning av tekst og delvis besifring. Mitt intellektuelle gehør tas i bruk ved at jeg også må formidle verbalt til pianisten den musikken jeg

skaper på bass og vokal. Jeg erfarte at denne kommunikasjonen krever at jeg må ha evnen til å koble analyse, musikkteoretisk kunnskap og begrep om musikken jeg lager.

Jeg bruker altså ikke notasjonsformer som noter i denne låtskrivingen. Jeg benytter meg i stedet av lydopptak for videreutvikling av idéer og låter underveis i prosessen. Tidlig i arbeidet gjorde mobilopptakeren jobben ovenfor idéer som dukket opp, enten ut av det blå eller ved utprøving av forskjellige riff, melodier, harmonier osv. Etter hvert som mer materiale kom på plass, forflyttet jeg meg inn i Garageband, som har vært hovedverktøyet for disse innspillingene. Ved å gjøre innspillinger underveis, kan jeg lytte kritisk til meg selv utenifra. Jeg opplevde det som utfordrende å både lytte til og samtidig plukke ut nøyaktig hva det er som funker/ikke funker underveis mens jeg spiller. Slik blir derfor Garageband et verktøy for å komme videre i skapelsesprosessen ved å muliggjøre kritiske refleksjoner underveis. I denne fasen går jeg over til klipp-lim og utprøving av idéer ved å spille inn del for del, riff for riff, melodi for melodi, før jeg syr det hele sammen. Det er først her jeg finner ut om det er mulig for meg å spille og synge låta i sin helhet som bassist og vokalist.

Etter arbeidet med å lage og øve inn ei låt ved å sette sammen og spille riktig tone på riktig sted, kommer jeg til den mer musiserende delen av prosessen. Denne fasen krever at jeg kan låta godt nok til å komme i flytfasen når jeg spiller og utøver instrumentene. Med flyt og flytfase mener jeg her å komme til det punktet at man kan frigjøre seg fra å tenke på *hva* man spiller til *hvordan* man spiller, og hvilket uttrykk man skaper. Jeg kan imidlertid også bruke begrepet flyt i en annen setting, som omhandler at det kreves en spesiell flyt for å kunne utøve bass og vokal samtidig. For eksempel kan enkelte partier eller bare et enkelt slag i ei takt gjøre det utfordrende å spille og synge samtidig. For å øve inn det aktuelle problemområdet er jeg nødt til å kunne sangen og instrumentene godt nok til at det bare kan «gå av seg selv». Jeg må f.eks. kunne fristille tankene fra bassspillingen og klare å konsentrere meg mest om vokalen, samtidig som bassen går i fingrene og lengre bak i hodet, og motsatt. Det er et ekstremt viktig poeng for meg å være i stand til å ha begge elementene, bass og vokal, i hodet samtidig, til tross for at det veksler mellom hvem som ligger fremst. For musiseringen sin del føler jeg det avgjørende viktig at jeg som utøver forstår forholdet mellom de to instrumentene, både rytmisk og tonalt. I arbeid med å øve inn ei låt er det derfor for meg et svar på at jeg kan låten godt når jeg i mitt hode opplever bass og vokal som ett instrument. Når jeg kommer inn i denne fasen av arbeidet, opplever jeg en mer musiserende tilstand, hvor intuitive valg for det musikalske resultatet tas. Et resultat av arbeidet i denne flytfasen kan derfor føre til at jeg gjør om på de musikalske valgene som ble tatt tidligere i låtskrivingsprosessen.

5.2 Fem låter som et resultat av prosjektet

Jeg vil nå gå nærmere inn på hvordan jeg har arbeidet med de forskjellige låtene. Jeg drøfter dette ut i fra følgende metodiske modell og avgrensninger:

1. Gjøre rede for hva som er opphavet til, og utgangspunktet for låtene: Hvor idéene kommer fra og hva som var de første tankene for hvordan de enkelte låtene skulle være.
2. Velge ut ett eller to relevante tema for hver låt. Tidligere har jeg skrevet om avgrensninger jeg har valgt for å gjøre dette skriftlige forskningsarbeidet mer håndterbart. Jeg velger i framstillingen av mine låter å avgrense ytterligere ved å ta for meg kun ett eller to tema pr låt. Jeg begrunner dette med at jeg ønsker å gå grundigere inn i enkelte deler av arbeidet, heller enn å ramse opp samtlige utfordringer og valg som ble gjort undervegs. De utvalgte temaene tegner således et bilde av hva som i størst grad har preget låtskrivings- og/eller innøvningsprosessen for hver enkelt låt.

Kommentarer og påstander for hva som preger eller er typisk for låtenes uttrykk er her selvfølgelig mine egne subjektive oppfatninger.

5.2.1 – Little

Opphav

Jeg erfarte tidlig i låtskrivingsarbeidet til masteroppgaven at de fleste låtene mine tar utgangspunkt i enten en melodi, et riff eller en akkordføring. Som en følge av dette, blir tekstene ofte formet og tilpasset etter en allerede satt melodi. Tekst og budskap er noe jeg anser som viktig for ei låt, og jeg har stort sett alltid en baktanke/mening med tekstene jeg skriver. I arbeidet med denne låta ønsket jeg derfor denne gangen å gjøre et forsøk på å skrive en tekst, for så å bruke den som utgangspunkt for videre arbeid. Jeg rakk imidlertid bare å skrive ett vers før idéene om melodi og tette harmonier kom snikende. Så i stedet for å sitte med en «ferdigskrevet» tekst før arbeidet med det melodiske og harmoniske, ble låta til ved at både tekst, melodi og harmoni ble utarbeidet samtidig. Dette er også en metode jeg har videreført og tatt i bruk i flere av låtene til denne oppgaven.

«Little» er opprinnelig ei låt jeg skrev i 2019, med tanke på denne masteroppgaven. I utgangspunktet ble den skrevet som en band-låt med korstemmer, og jeg gjorde en demo-innspilling sammen med en gitarist og en studioteknikker som utgangspunkt videreføring. Innspillingen høres i Vedlegg 1. I arbeidet som etterpå fulgte med å tilpasse låten til et duoformat, ønsket jeg å videreføre noe av hovedessensen som ligger i de tette harmoniene som ligger i korstemmene. Når det kommer til videreføring av basspillet i demo-innspillingen, kan det tenkes at et duo-format gjorde denne jobben noe lettere med tanke på rom i lydbildet for å gjøre nettopp dette. Dette har preget mye av arbeidet med låta, og blir derfor det jeg nå utdyper nærmere.

Samtale mellom bass og vokal

Jeg nevner over at overgangen fra band til duo kan ha gjort arbeidet med videreutvikling av basspillet i låta lettere. Som man hører i vedlegg 1, har ikke bassen en annen rolle enn å være grunntonebasert og

fungerer som et tillegg til gitarspillet. Altså en «vanlig» komp-rolle. Videreutvikling av bassens rolle i låta har derfor stått på agendaen uansett band- eller duoformat. Med band som utgangspunkt hadde jeg gjort noen forsøk på å lage figurer som kunne ha en mer utfyllende rolle, og gjort meg opp noen tanker på hvordan resten av bandet kunne tilpasse seg dette. Utfordringen lå nettopp i hvordan resten av besetningen kunne tilpasse seg et mer fremtredende basspill. Det er veldig mye som skjer i bandlåta, spesielt harmonisk. Kor-harmoniene tar mye plass, og med et gitarspill som følger disse etterlates det ikke mye plass til mer utfyllende bassing. For videre arbeid i band hadde jeg nok landet på at ganske mye måtte tilpasses for å kunne gjøre en større rolle ut av bassen. Da duo ble en realitet, kunne jeg ta utgangspunkt i de bassfigurene jeg hadde jobbet med for band, og starte der i fra. Utfordringen med å finne plass var ikke lengre tilstede, og jeg sto nå fritt til å videreutvikle basspillet uten tanke på hvordan å forholde det til en hel bandbesetning.

Låta har en leken melodi som jeg ønsket å videreføre inn i basspillet. Vokal og melodi er mest fremtredende, og for å flytte bassen frem i lydbildet ønsket jeg å skape en tettere relasjon mellom bass og melodi. Jeg kaller dette for å skape en samtale mellom bass og vokal. Måten jeg går fram på for å skape dette, er at jeg overfører hele eller deler av melodien til bassen. Videre kan jeg eksperimentere med om bassen skal stille spørsmål – ligge i forkant av melodien, gi et svar – ligge i etterkant av melodien eller underbygge melodien enten unisont eller harmonisk. I versene i denne låta leker jeg meg med denne spørsmål-svarmetoden mellom bass og vokal. Jeg tar utgangspunkt i en frase fra melodien og utbroderer basslinjene ut i fra den. I dette arbeidet har jeg lite fokus på akkorder og akkordfunksjoner, og tar lite hensyn til om bassen fører en «logisk» akkordføring eller ikke. Jeg lytter etter samklangene i bass og vokal, og har med dette en gehørbasert prosess i skapelsen av samspillet mellom bass og vokal. Ved å tenke på basspillet som en del av vokal og melodi, føler jeg at jeg kommer jeg lettere bort i fra den tradisjonelle komp-rollen vi finner i rock og blues.

Harmonisk videreføring fra band til duo

Jeg ønsket jeg altså å beholde sounden med de tette harmoniene jeg hadde laget for band-versjonen i overgang til duo. Derfor kan man i det leverte resultatet høre at jeg har valgt å beholde mange av korstemmene som også finnes i vedlegg 1. Jeg har gjort forsøk på å gjøre låten i duo-format uten korstemmer, da ved å overføre kor-harmoniene til piano. Noe av dette har jeg valgt å beholde, men det førte også med seg noen utfordringer. I og med at bassen fyller en mer melodis rolle, er det pianoet som nå må fungere som et harmonisk bakteppe. Ved å flytte korstemmene over til pianoet forsvant også den tonale forankringen som ligger i grunnakkordene, og akkordføringen opplevdes derfor mer tilfeldig. Ved å flytte pianoet ut av sin tenkte rolle, måtte bassen gå tilbake til å forholde seg mer til grunntonene som utgangspunkt i stedet for melodien for ikke å miste den tonale forankringen. En annen utfordring ved å gjøre en fullstendig overføring fra kor til piano, var at jeg da opplevde at de tette harmoniene tok større plass enn hva jeg ønsket. Korstemmene vil i større grad kunne fungere som

et «krydder» til resten av musikken, mens pianoet derimot ville som ett av to instrumenter fylle opp en større del av lydbildet. Ønsket om videreføringen av de tette harmoniene trumfet uansett ikke måten jeg hadde løst forholdet mellom bass og vokal på. Jeg valgte derfor å beholde og tilpasse to korstemmer som fungerer som et harmonisk krydder i det leverte resultatet.

5.2.2 - Humi

Opphav

Opphavet til denne låten tar utgangspunkt i en melodifrase jeg laget, inspirert av joik. Dette er melodien til versene i den innleverte låta. Jeg hadde tidlig i oppgavefasen en idé om å forsøke å skrive en sang med tekst inspirert av eldre lokale tradisjonsuttrykk, overført fra tidligere generasjoner på mitt hjemsted. Da jeg kom opp med denne joikinspirerte melodien, kjente jeg at dette kunne bli en låt å benytte til nettopp dette. Å gi uttrykk for eksakt hvorfor er vanskelig, men jeg sitter med en følelse av at «joiken» som uttrykk inviterte til å ta i bruk en tekst som knyttes til noe tradisjonelt, eldre og personlig. Utgangspunktet for teksten er hentet fra en episode hvor eldstemann på gården, min gammelonkel, skulle formidle til en østlandsk dyrlege hvordan tilstanden til en syk sau hadde utviklet seg over noen dager. Videre utvikling av tekst og melodi ble til under improvisasjon og opptak av nye idéer, før jeg valgte hvilke av disse jeg ville videreutvikle og tilpasse fram til den låta jeg leverer som et resultat her. Jeg går imidlertid ikke nærmere inn på tekstgrunnlaget i denne skriftlige dokumentasjonen, da det ikke er relevant i forhold til min problemstilling som har utgangspunkt i bass og vokal.

Uten at jeg bevisst var inspirert av andre artister eller band, ble det lett å trekke koblinger til «Valkyrien Allstars» og «Gåte», etter hvert som låta ble til. Jeg opplever at «Valkyrien Allstars» har en folketonepreget melodiføring, og det er nok dette jeg kobler opp til låta mi, «Humi». Hos «Gåte» føler jeg at jeg finner igjen et mere helhetlig felles uttrykk som det jeg ønsker å formidle med «Humi». Jeg legger ved referansemusikk fra de nevnte gruppene som nr. 6 og 7 i referanselista.

Med sang som utgangspunkt for bass

Da jeg komponerte denne låten, ønsket jeg å videreføre det jeg arbeidet med og fokuserer på under låta «Little», altså å skape en samtale mellom bass og vokal. Bakgrunnen for valget om å ta utgangspunkt i melodien for utbrodering av basslinjer også i denne låten, er at jeg ønsker å underbygge den noe spesielle melodien ytterligere, altså lage en melodisk bass som i større grad veves sammen med vokalen. Og igjen får bassen en større sammenheng med melodi enn hva som er kjent fra f.eks. rock og blues. Jeg trekker frem dette som et hovedfokus for låtskrivingsprosessen for denne låta, da det krevde sitt arbeid å finne en basslinje jeg ble fortrolig med. Etter mange opptak, idéer og jamming over potensielle akkorder og den satte melodien, kom jeg ikke bort fra å lage en ganske «basic» bass. De basslinjene jeg skapte, preget i liten grad låten og fungerte kun som akkompagnement til vokalen,

som jo ligger fremst i lydbildet. For at en slik type bassing skulle fungert, følte jeg at jeg hadde vært avhengig av enten et større ensemble eller at pianoet ytterligere skulle fylt ut sin rolle. Jeg vil nå forsøke å beskrive nærmere den metoden jeg til slutt tok i bruk for å skape en mer fremtredende og melodios bass.

Dette er en metode jeg velger å kalle «med sang som utgangspunkt for bass». Jeg har ikke utviklet metoden gjennom dette prosjektet, men har tilegnet meg den gjennom tidligere låtskriving som bassist i andre band. I arbeid med låtskriving over tid tror jeg ikke man kan komme utenom en «tørkeperiode», hvor kreativiteten ikke føles å strekke til for å nå det målet man ser for seg. Til tross for at jeg ikke kan sies å ha arbeidet mye med låtskriving, har jeg uansett erfart hvordan det er å havne i et slikt blindspor. Jeg har da forsøkt å nullstille ved å legge ned bassen, og heller synge melodilinjer over allerede eksisterende komp/akkorder/melodi. Dette har for meg vist seg å være en forløsende måte å jobbe på for å få utarbeidet nye bass-idéer. Dette ble også tilfellet i denne låtkomposisjonen, siden jeg ikke syntes jeg fikk integrert bass og vokal på en god måte. Måten jeg utviklet hovedrammen for bassspillet ble dermed å synge inn en ekstra stemme over melodien. Ved å ikke tenke at denne stemmen skal være en tradisjonell basslinje skapes det plutselig helt andre typer bassfraser med en annen karakter enn om jeg lager noe på bassgitaren. Dette kommer fram i resultatet jeg får når jeg velger å synge en basslinje i stedet for å spille den. Jeg har undret på hvorfor det kan bli slik at basslinjene jeg lager blir såpass forskjellige når jeg skaper dem ved å synge i stedet for å spille. Ligger det kanskje en sperre i bassen? I dette tilfellet opplevde jeg at det lå en begrensning hos meg i måten å produsere basslinjer på når jeg startet arbeidet på bassen. Det å ta i bruk vokal som en metode for å lage basslinjen på, ble derimot forløsende, og det åpnet nye dører for hvordan å skape en bassrolle som står i et tettere forhold til vokalmelodien.

5.2.3 – Falling pieces

Opphav

Dette er en av to leverte låter jeg komponerte etter at jeg hadde definert om masterprosjektet til duoformat. Den har med det et helt annet utgangspunkt enn de to overnevnte låtene, Little og HUM1, som i første omgang ble skrevet for band. Tanken med Falling pieces var å lage ei låt hvor melodien var såpass enkel at det kunne gi mer plass til et friere basspill. Idéen med å lage en type vokalmelodi som består av lengre toner og pauser ble inspirert av bl.a. låta Husavik (My Hometown) fra filmen «Eurovision Song contest», hvor melodien i starten er enkel og tar liten plass. Jeg startet arbeidet med denne låta ved å skrive tekst og melodi samt sette på akkorder med piano, alltid med en baktanke om å etterlate rom for et friere basspill. Dette utgangspunktet ledet meg inn i en annen sjanger enn de tidligere låtene jeg hadde arbeidet med. Slik jeg arbeider med å implementere bass og vokal som ett instrument, ligger mye av utfordringen i nettopp dette med å finne en balansegang mellom å gi og ta plass med instrumentene. Jeg kjenner at denne utfordringen blir en realitet når disse aktuelle

instrumentene skal likestilles i lydbildet, eller i alle fall i større grad settes nærmere til hverandre. Sammenlignet med tidligere låtskriving som bassist i andre band, er dette for meg noe nytt å stilling til. I den tidligere låtskrivinga arbeidet jeg tettere opp mot andre komp-instrumenter, som gitar, synth og spesielt trommer, for å finne plassen og rollen til bassen. Min rolle som bassist var også i stor grad allerede bestemt ut i fra sjangrene vi befant oss i: Rock, ska, pop. I musikken jeg lager nå flytter jeg på rollen til bassen fra å fungere som kun et komp til å ta mer plass i lydbildet. I denne låta har jeg forsket på hvordan jeg kan utarbeide et basspill og en melodi som hver for seg kan prege låten, samtidig som at de ikke skal overskygge hverandre. Dette blir således utgangspunktet for fokusområdet for denne låten.

Gi plass/rom

Jeg har lenge forsøkt å ha et bevisst forhold til å bruke luft og pauser som et virkemiddel i musikk. Spesielt i rollen som bassist og basslærer er dette noe jeg setter fokus på. Jeg mener at man finner mye musikk også i de rommene hvor man ikke spiller og at pauser og luft er et virkemiddel som kan brukes i alle instrumentgrupper. Men det kan så klart være avhengig av sjanger for hvordan man kan ta i bruk dette. Jeg henviser til f.eks. blues, rock og pop som sjangre hvor virkemidlet kan tas i bruk for etablering av groove. Også i samspill er dette et vesentlig fokus. Her mener jeg at man bør gjøre seg bevisst sin rolle, og hvordan man kan gi rom til andre instrumenter i besetningen. I mitt duoformat har jeg tre instrumenter og forholde meg til, og jeg velger også her å bruke piano som et harmonisk bakteppe mens bass og vokal står for det tonale og melodiske.

Under låta «Humi» skriver jeg om sang som utgangspunkt for bass. Dette er også noe jeg forsøkte å bruke i denne låta, men opplevde her større utfordringer med metoden. Problemet oppstår i det jeg lager en korstemme som fungerer vokalt, men samtidig at overføringen til bassen naturlig nok gir en helt annen sound til melodien. Ut fra min erfaring kan en 4-strengs bass i vanlig stemming, uansett hvordan man spiller på den, ha sin begrensning i sound. Her kommer jeg igjen inn på nødvendigheten av å forstå hvilken rolle et instrument har og er ment for å fylle. Jeg hadde som nevnt en tanke om å gi bassen rom til å gjøre en mer melodisk figur over den «enkle» vokalen. En slik melodisk figur lot seg ganske enkelt lage med vokal, og fungerte da som en fremtredende korstemme. Ved å overføre denne stemmen til bassen opplevde jeg at det ble «overspilling», altså at basstemmen i mine ører ble for «travel». I min bakgrunn som bassist har jeg hatt et bevisst forhold til å ikke overdrive utøvelsen av instrumentet i en samspillsituasjon, men heller lete etter muligheter for å legge av og bruke luft og rom som et eget musikalsk virkemiddel. Dette er en personlig preferanse som sitter i meg i låtskrivinga, og førte dermed til at jeg i dette tilfellet heller ikke ble fortrolig med en så travel bass. Etter en del forsøk på å bearbeide «korstemmen» til å fungere på bassen, ble låta lagt på is og jeg måtte gi det litt tid for å komme opp med en ny idé for hvordan jeg skulle løse samspillet mellom bass og vokal siden plan A ikke ble en suksess.

Jeg lot meg etter hvert inspirere av Ellen Andrea Wang og hennes nyeste album «Closeness» fra 2020. Dette skulle lede meg fram til det resultatet jeg leverer her. Wang sier dette om albumet sitt: «Jeg har et ønske om å finne fram til det enkle i musikken, slik Haden gjorde. Roen i basspillet, og la tonene få synge. Det har vært godt å skrive musikk som får lov til å hvile litt fordi livet som musiker kan være heseblesende. Her er det musikk som puster.» (Wang, 2021). Denne musikken svarer på det jeg selv ønsket å skape i låten *Falling pieces*. Det å klare å gi nok plass og rom uten at noe skal overskygge og ta for mye plass i lydbildet, som igjen kan skape et slags stress. Så når det gjelder basspillet, gikk jeg med dette bort i fra å skulle føre en egen friere melodi over vokalen til heller å la bass-tonene ligge å skape harmonier med vokalen. I og med at pianoet fremdeles fungerer som et harmonisk bakteppe, trenger jeg ikke å forholde meg til grunntone, men har heller mulighet til å skape spennende harmonier i melodien mellom bass og vokal. Det at melodien er såpass rolig og består av lengre toner, gjør at det blir tid til å lytte til og ta god nytte av den tostemte harmonien. Det følte nå mer behagelig og ikke så «travelt» som jeg opplevde det tidligere i fasen. Jeg startet dette arbeidet på versene, og oppdaget igjen noe nytt da jeg hadde kommet til refrenget. Selv om bassen på versene nå ikke er travel i form av mange toner på kort tid, tar den uansett mye plass i lydbildet harmonisk. Jeg opplevde det nå som mer naturlig å la bassen utfolde seg mer «travelt» på refrengene, da med tanke på å spille friere og «mere». Jeg føler nå at funksjonen til det harmoniske spillet på versene fungerer mer som en oppbygging til hva som kommer i refrenget. Det kan jo også tenkes at det som jeg tidligere opplevde som overspilling på bassen har vokst hos meg gjennom tiden jeg har arbeidet med låten, og at jeg på grunn av det har fått en større toleranse for hva jeg godtar av basspill. Men jeg mener uansett at låten fikk en bedre oppbygging og sammenheng mellom delene ved å ta i bruk sounden jeg hørte i låtene til Wang. For å finne riktig balanse mellom å gi og ta plass, kan det like mye handle om å «spøll lite nok», som pianisten på et tidspunkt i arbeidet oppfordret meg til.

5.2.4 – Mer enn meg selv

Opphav

Låta «Mer enn meg selv» er den andre låten jeg skrev etter at jeg tok beslutningen om å skrive for duo. Dette er en låt hvor melodi og akkordføring kom til meg en tidlig nattestund etter at jeg hadde gått til sengs. Tidligere på kvelden hadde to episoder av serien «Hver gang vi møtes» gått på tv-skjermen, og med et hode dypt inn i låtskriving og «master-boble», kunne det ikke resultere i annet enn inspirasjon til en ny låt. Da jeg sto opp for å gjøre opptak av melodien, kom også inspirasjon til en tekst og i løpet av tidlignatten ble grunnlaget for første vers og refreng lagt. Da jeg våknet dagen etter og lyttet til opptaket jeg hadde gjort i halvsøvn natta før, var det ikke mulig å høre annet enn at Trygve Skaug nok hadde sunget seg inn i skallen min. Jeg finner f.eks. tydelige referanser fra låta «Våpendrager» i groove og måten å bygge opp låta på.

Utgangspunktet for denne låta ble altså melodi, tekst og en vag idé om en akkordrekke. Foruten å ferdigstille tekst og bearbeide melodien har hovedarbeidet ligget i å skape en musikalsk ramme rundt melodi og vokal. Dette er den siste låta jeg komponerte i denne oppgaveprosessen, og jeg hadde dermed noen tanker om hvordan å gå frem med bakgrunn i erfaring hentet fra de andre låtene, særlig når det gjelder hvordan jeg skal gå frem med å skape musikken gjennom samarbeidet mellom bass og piano med utgangspunkt i melodien.

Utgangspunkt for musikalsk ramme rundt melodi

I arbeidet med de tidligere låtene har jeg stort sett «ferdigstilt» melodi og akkordrekke først. Jeg har da gjort opptak av melodi og spilt inn akkordtoner i bass og/eller piano for å gi meg selv et større helhetsinntrykk av de harmoniske rammene før arbeidet med å lage en fungerende basslinje. Jeg har forsøkt å utarbeide noen metoder for å jobbe videre ut i fra dette utgangspunktet, noe jeg kommer inn på under de andre låtene. Men for skapelsen av denne låten ønsket jeg imidlertid å forsøke å gi meg selv et annet utgangspunkt. Jeg valgte derfor kun å beholde idéen til akkordrekken i hodet og dermed ikke gjøre noe opptak av akkorder over melodien, hverken i bass eller piano. Tanken med dette var å unngå å låse meg til hvilke akkordtoner jeg skulle forholde meg til i arbeidet med å lage en basslinje. «Mer enn meg selv» har siden starten vært ment å treffe vise-sjangeren. Den har i mitt øre en lyrisk melodi, og er for meg en melodi godt egnet til å formidle tekst. Tekst og melodi vil dermed være et naturlig sentrum for låta. Med bare melodien i hodet, kunne jeg sett det mulig å fremført låta med vokal i front, et enkelt komp i piano og bassen som støtter opp piano med grunnleggende akkordtonebasert komp. Men det var nettopp denne fellen jeg ville unngå å gå i ved å utsette opptak og fastsetting av akkordrekken. Jeg har erfart at når jeg først har sett for meg noe og gjort opptak av det har jeg en tendens til å «låse» meg til de første idéopptakene. F.eks. ble dette en utfordring i låta «Falling pieces», hvor jeg spilte inn akkorder tidlig i prosessen og i ettertid fikk problemer med å komme meg bort i fra å måtte forholde meg til akkordtonene i basspillet. Men jeg kom meg til slutt ut av det sporet gjennom direkte inspirasjon fra annen musikk, jfr. Kommentarer under låta «Falling pieces».

Det som høres i den leverte versjonen av denne låta, «Mer enn meg selv», ble utarbeidet tett samarbeid med pianisten. Jeg hadde en tanke om å lage et slags gjennomgangsmotiv i bass som kunne fungert selvstendig over melodi, og et ikke alt for utbrodert pianospill. En ettermiddag setter pianisten seg ned ved pianoet og spiller. Det går som vanlig i alt fra Hellbillies til Lady Gaga, Nora Noor mm. i variasjon mellom solo og improvisasjon som en stor del av det hele. Jeg går og synger med på det jeg kan og putter inn en skattesolo der det måtte passe seg (eller ikke...). På et tidspunkt starter han å spille temaet som i dag leveres som intro i låta «Mer enn meg selv». Jeg spør om dette er noe fra en annen sang, eller om han tar det ut fra sitt eget hode. Da han sier at han så vidt han vet, ikke stjeler det fra en annen låt tar jeg opp bassen. Temaet var på dette tidspunktet mer utbrodert og solopreget enn det som

leveres som ferdig resultat her. Vi arbeidet for å gjøre det mer håndterbart for bruk i låta ved å plukke bort mye «fyll», og komme oss inn til kjernen av melodien i motivet. Med å plukke bort støy og fyll, ble dette utgangspunktet for det gjennomgangsmotivet jeg hadde lett etter for låta. Vi bearbeidet motivet videre ved å forsøke å implementere det i verset. Først nå landet jeg akkordene som skulle ligge til grunn i versene, da med utgangspunkt i dette motivet og melodien.

Bassens rolle – komp, melodi, akkord

Jeg hadde nå kommet i mål med det jeg ønsket å oppnå; å lage en figur for bassen og en musikalsk ramme rundt vokalen med utgangspunkt i bass og melodi uten å måtte forholde meg til en satt akkordrekke. Så stod det for tur å spille ut resten av delene i låta, pre-refreng og refrang. Jeg ville gjøre en tydelig variasjon mellom delene i basspillet, og bruke muligheten til å utnytte flere av bassens egenskaper. I det følgende beskriver jeg hvordan jeg tenkte og gjennomførte basspillet i de forskjellige delene:

Vers: Avsnittet over tar for seg hvordan jeg arbeidet for å komme frem til motivet i verset. I versene blir det nå en melodisk bassføring som forholder seg tett opp til både melodi og instrumentmotivet fra introen. På samme måte som i låta «Falling pieces», opplever jeg at det kan være utfordrende å finne en balanse mellom en melodisk bass som passer til den ellers rolige låta uten at jeg hører det som overspill. Det lot seg lettere gjøre å komme frem til et resultat jeg ble fortrolig med i denne låten med bakgrunn i de erfaringene jeg tilegnet meg i skrivingen av «Falling pieces». Jeg var bevisst at problemet kunne oppstå og jeg startet derfor tidlig med å strippe ned den første idéen, for så å evt. spille ut mer etterhvert som jeg ønsket det, heller enn å måtte bryte ned en helt «ferdig» utspilt del.

Pre-refreng: Her har jeg forsøkt å gjøre en mer utfyllende bass med hengende akkordtoner. Jeg bruker denne delen som et pusterom hvor bassen får klinge harmonisk uten mye «oppbacking» av pianoet. Dette for å skape en variasjon fra resten av låta, samt at det også er ment som å fungere som en oppbygging til refrenget hvor pianoet igjen kommer inn for fullt.

Refrang: I refrenget har jeg helt bevisst valgt å holde bassen mer som et standard bass-komp sammenlignet med hva jeg gjør i vers og pre-refreng. Dette igjen for å skape variasjon mellom delene, samtidig som at jeg også føler et behov for å holde meg litt tro til sjanger, og ikke lage noe spesielt og nyskapende «bare for å gjøre det». Jeg mener ikke at det jeg gjør i de andre delene nødvendigvis er så «nyskapende», men som nevnt innledningsvis for denne låta, har jeg hørt for meg låta fremført med et helt basic komp. Dette er det jeg nærmer meg i refrenget slik låta leveres i dag.

5.2.5 – Follow

Opphav

Utgangspunktet for låten «Follow», er et tema fra et tidligere prosjekt der det skulle lages et musikalsk tema over skjeve taktarter ved bruk av samiske stedsnavn. Jeg lagde et tema som gikk i 7 over 4, og endte så opp med frasen som høres i Vedlegg 2. Jeg ønsket å videreutvikle denne idéen, og satte så bass til melodien. Idéen ble liggende til modning en stund før jeg tok opp arbeidet igjen med å lage en fullstendig låt, nå ved bruk av noteprogrammet Sibelius. Her hadde jeg fremdeles bandgrunnlaget som utgangspunkt. Jeg var opptatt av det rytmiske samspillet mellom instrumentene, å skape luft i figurene og gi de forskjellige delene egne uttrykk. Mye av dette har jeg også tatt med i bearbeidingen til duoformat. Det opprinnelige bandutkastet ligger ved som lyd og note i vedlegg 3 og 4. Det kommer frem i sammenligningen av band-utkastet og det leverte duo-formatet at det er gjort endringer i både toneart, form og uttrykk.

Harmoni og samklanger

Uten å gjøre en fullstendig analyse av hvilke harmonier, funksjoner, tonearter og samklanger denne låten inneholder, trekker jeg her frem noen eksempler som preget arbeidet med videreutviklingen av låta, spesielt etter at pianisten kom inn og skulle legge akkorder til bass og vokal. På denne låta hadde jeg ikke på forhånd lagt konkrete føringer for akkordføring i piano, ettersom at jeg i arbeidet med å gjøre om fra band til duo også gjorde om melodi og rammene rundt som var skrevet i noten for band.

Gjennom arbeidet kom det frem at jeg hører musikken på en annen måte enn pianisten. Jeg tolererer en større grad av dissonanser, og i mine ører trenger det ikke å være unaturlig at vokal og bass har parallelle forflytninger på store eller små sekunder. Her kan nok en årsak bl.a. være hvilken musikk vi er vant til å lytte til. Spørsmål som: «Skal det være dissonanser bare for at det skal være dissonanser?» kom opp. Her havnet vi altså fort inn i den delen av musikken som har med personlig smak og behag å gjøre. En viktig ting for meg i denne prosessen handler om å være åpen for utprøving og endringer underveis. Etter en lett analyse av toneart og tilhørende tonalitet, utforsket vi videre med å gjøre låten mer konsonerende. Jeg måtte nå definere nærmere hvilken type låt det skulle det være, både for å skape en felles forståelse mellom meg og pianisten, samt at jeg får en fastere ramme å stå i for å kunne drøfte og begrunne de valgene jeg tar. For eksempel snakket vi om å finne en faktisk grunn for å bruke dissonansene. I prosessen kom vi til enighet om å utnytte dissonansene til å bygge opp en spenning som så på et tidspunkt må forløses. Vi gjorde flere utprøvinger med å begrense bruken av dissonanser, for å få et bedre utløp for oppbyggingen de skaper.

Jeg viser som følger til to eksempler på hvordan jeg hadde utarbeidet bass og vokal sammen på en liten del av låta, noe som høres i Vedlegg 5. For å komme frem til disse eksemplene jobbet jeg rent

auditivt, og hadde ingen tanker om toneart eller funksjon. For å tydeliggjøre viser jeg her med noter det jeg spiller og synger:

Eksempel 1:



Example 1 shows a musical score with two staves: Vokal (Vocal) and Bass. The Vokal staff is in treble clef and contains a sequence of notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The Bass staff is in bass clef and contains a sequence of notes: F3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4. The notes are aligned vertically, showing a parallel motion between the vocal and bass lines.

Eksempel 2:



Example 2 shows a musical score with two staves: Vokal (Vocal) and Bass. The Vokal staff is in treble clef and contains a sequence of notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The Bass staff is in bass clef and contains a sequence of notes: F3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4. The notes are aligned vertically, showing a parallel motion between the vocal and bass lines.

Gjennom en analyse kan vi se følgende: Passasjen i verset er F-dur. I første eksempel går jeg inn i en variant-toneart, C-moll, som er en variant av dominanten C-dur, og skaper dissonanser ved å legge vokalen på store sekunder over, før det «forløses» i en sus4-dominant (C-dur sus4). I andre eksempel går jeg inn i F-moll, en varianttoneart av tonika. Også her skapes dissonansene ved å føre vokalen parallelt, og inn i dissonerende intervaller.

For å gjøre delen mer konsonerende endte vi opp med denne løsningen:



The solution shows a musical score with two staves: Vokal (Vocal) and Bass. The Vokal staff is in treble clef and contains a sequence of notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The Bass staff is in bass clef and contains a sequence of notes: F3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4. The notes are aligned vertically, showing a parallel motion between the vocal and bass lines.

Passasjen er F-dur, og i disse taktene beveger vi oss inn i en oppgang fra Ab, som ender på den tydelige dominanten C7, som fører oss naturlig tilbake inn i refrenget som starer i tonika.

Kapittel 6 – utfordringer og eventuelle løsninger

Her vil jeg forsøke å trekke frem noen av de overordnede utfordringene jeg møtte på undervegs i låtskrivingsprosjektet. Jeg vil også forsøke å gi en nærmere forklaring på hvordan jeg løste disse.

6.1 Fra ide til låt

En gjennomgående utfordring for meg i låtskrivingsprosjektet ble det å ferdigstille låtene. Det å gjøre idé om til låt krevde mere arbeid enn jeg først hadde trodd, sammenlignet med tidligere erfaringer jeg har hatt med låtskriving i band. Jeg kjenner at jeg har savnet de partnerne man finner i et band, og det å sammen kunne jamme fram ideer for å ta låten videre.

Som jeg nevner i kapittel 5, manglet det ikke på ideer til riff, melodier og fraser i starten av denne oppgaveprosessen. I min tidligere låtskriving i band kunne disse idéene være nok som et utgangspunkt å ta med på bandøving, for så å jobbe sammen med videre idémyldring og videreføring av melodien/riffet/frasen. Da dette ikke lengre ble en mulighet, krevde det en adskillig større innsats fra meg, siden idéene naturligvis kan bli færre når man arbeider alene. Det meste av dette arbeidet utgikk fra denne oppgaven ettersom jeg så tidlig i fasen enda skrev musikk for band. Siden jeg hadde med meg erfaringen fra samarbeidet i gruppe da oppgaven ble omdefinert fra band til duo, valgte jeg bevisst å arbeide noe annerledes i skrivingen av duolåtene jfr. nevnt under enkelte av låtene tidligere i dokumentasjonen. Uansett har jeg ikke kommet unna at det har stoppet seg opp undervegs i låtskrivinga. For å komme meg videre i arbeidet, ble det en nøkkel for meg å spille av uferdige kladder og opptak av låter i hverdagslige settinger sammen med venner og familie og vise frem hva det var jeg jobbet med. Dette følte i starten som en sårbar ting å gjøre siden jeg presenterte *min* musikk, noe som følte som hele meg selv, i en uferdig og i mine ører foreløpig dårlig versjon. Men ved å gjøre dette, kunne jeg virkelig kjenne i meg selv hva det var jeg måtte jobbe mer med. Før det kunne jeg sitte i flere timer for meg selv, lytte til noe, prøve å finne ut hvor «problemet» var, uten å komme frem til et konkret svar. Musikken trengte derfor på et tidspunkt å komme ut av min private master-boble. Dette både for at jeg skulle få et annet forhold til musikken enn at den bare er noe jeg sitter med kun for meg selv, samtidig som at det å snakke om og diskutere hva andre også hører ble nødvendig for at jeg kunne gjøre en bredere drøfting rundt det jeg holdt på med, og dermed også komme meg videre i prosessen.

6.2 Nakenhet i duoformat

Arbeidet som har blitt lagt ned i dette duoformatet har for meg gitt mytt fokus for låtskriving og instrumentforståelse enn i det tidligere arbeidet med band. En av de største utfordringene har ligget i å forstå på hvilken måte instrumentene vil fungere i en såpass liten besetning. Særlig gjelder dette for bass og piano, da jeg har valgt å ikke gjøre noe større arbeid ut av å tilpasse/endre rollen til vokalen.

Følgende er en nøkkelsetning som dukket opp hos pianisten under dette arbeidet: «Læl om det e et liti format så må manj jo gjerra det enda minjer fer at det ska funger». Jeg oppdaget altså at det ikke trenger å være mere spilling, basslinjer eller pianotriller for å gi et bedre resultat. På grunn av den transparente sounden krevde det enda mer av oss som instrumentutøvere med tanke på å ta nok plass og finne sin rolle, særlig i deler av musikken hvor jeg ønsker å gjøre tette harmonier eller motstridende rytmer. Fraværet av trommer og bandinstrumenter ellers gjør også at bassfigurer som ville fungert i band, i mine ører tar for stor plass og ikke vil fungere på samme måte til tross for at det jo ligger akkordtoner, melodi og puls i bunn. Jeg sier noe om hvordan vi har jobbet for å løse denne

problematikken under arbeidsbeskrivelsen for de enkelte låtene under kapittel 5, men kan her konkludere med at løsningene ofte lå i det å plukke ned, for så å evt. bygge opp igjen.

6.3 Implementering av bassen

Det har vært en gjenganger at melodi og harmonier/akkorder er noe av det første som faller på plass hos meg, og derfor oftest blir utgangspunktet for den videre låtskrivingen. Bassen har med dette kommet litt i andre rekke sett opp mot vokalen/melodien, og utfordringene har ligget i å skape en godt nok implementert bass til melodien, og ikke motsatt. Dette er i alle fall noe jeg føler kommer frem gjennom de 5 komponerte låtene til dette prosjektet. I tillegg til at melodi oftest har kommet på plass før komp og basslinjer, er dette låter hvor det er naturlig at vokal og melodi ligger som det fremste elementet. Jfr. tidligere kommentarer fra mine erfaringer med produsering av bandlåter, der jeg som oftest hadde et bassriff som utgangspunkt for noe som kunne bli ei låt.

Måten å spille bass på i dette duoformatet blir for meg veldig annerledes sammenlignet med hvordan jeg har arbeidet i band tidligere. Kleppen (2013) forteller om måter han jobber på for å løse problemstillingen rundt bassinstrumentet som soloinstrument og bassgitarens manglende egenskaper innen polyfoni og multifunksjonalitet. Mye av denne problematikken berører ikke meg på samme måte, siden jeg setter bassen i sammenheng med både piano og vokal. Jeg velger likevel å trekke frem problematikken fordi jeg i dette arbeidet har måttet forholde meg til problemstillingene som oppstår når jeg flytter bassens rolle lengre frem i lydbildet enn det jeg har erfart tidligere. Dette handler igjen om å forstå instrumentenes rolle i det lydbildet som skapes. Henviser her til kapittel 5 der jeg sier noe om konkrete metoder jeg har tatt i bruk tidligere under arbeidsbeskrivelsen for de enkelte låtene.

6.4 Rytmask forankring i duoformat

Når det nå ble til at jeg produserer musikk for duo, opplever jeg det som viktig å ta vare på, og utnytte, de elementene jeg har til rådighet. En utfordring for meg i dette prosjektet ble å tilrettelegge bassspillet til å passe inn i den aktuelle instrumentbesetningen. Grunnen til at dette ble et fokusområde for meg ligger nettopp i min bakgrunn som bassist i band. I et band har man ofte en tydelig fordeling på hvilke instrumenter som fyller hvilken rolle, f.eks. harmonisk, rytmisk og melodisk. I mitt format i dette prosjektet krever det en større bevisstgjøring og tydelig formidling av hvilke instrument som gjør hva. Når det kommer til å få etablert en rytmisk forankring, ble det så for meg en åpenbaring å kunne ta i bruk tramp.

Kleppen skriver at «Forholdet mellom trampet og spillet gir mye av den friksjonen som skaper svingen og gynet i musikken.» (Kleppen, 2013, s. 54). Til tross for at jeg har flere elementer å lene meg på enn det Kleppen har i sitt solospill, her harmoni, melodi og rytmikk fra piano og vokal, opplevde jeg at trampet også i min besetning er helt nødvendig for at jeg i enkelte låter skal kunne

utrykke det jeg ønsker å få frem. Jeg erfarte også at trampet kan være med på å frigjøre bassen i større grad ut fra sin perkussive rolle. Et eksempel var i arbeidet med pre-refreng på låta «Little». Problematikken lå i at jeg ønsket å forskyve rytmikken i bass og piano inn i en 3- mot 4-rytmikk. Med dette forsvant også den konkrete grunnpuls-forankringen for delen. Jeg arbeidet en del med å flytte om på rytmikk i både vokal og bass før det hele løste seg med å legge til tramp. Jeg utnytter også tramp for å få frem, og å klare å beholde en driv i låtene som var skrevet som up-beat bandlåter. Jeg erfarer at det har stor innflytelse på ei låt og dens forskjellige deler (vers, refreng, bro) sin karakter om man tramper på 4. – eller 8. deler, eller av og til velger å ikke bruke tramp, slik jeg gjør i f.eks. «Little» og «Humi».

Kapittel 7 – Oppsummering og avslutning

Jeg har komponert 5 låter med utgangspunkt i mine instrumenter, bass og vokal, og redegjort for hvordan jeg har arbeidet med å skape og videreutvikle disse låtene. Selv om det ikke finnes noe fasitsvar på hvordan man kan lage musikk, håper jeg dette arbeidet kan være til inspirasjon for andre, både gjennom det metodiske arbeidet jeg beskriver i denne dokumentasjonen samt også det auditive materialet.

Jeg startet på låtskrivingen med blanke ark og ingen rammer for hverken sjanger eller stil rundt det jeg skulle skape. Den eneste begrensingen ble instrumentbesetningen, og så klart de instrumenttekniske ferdighetsbegrensingene hos både meg selv og pianisten. Uansett om innspillingene til denne innleveringen er gjort i Garageband, med muligheter for å spille inn instrument for instrument, del for del osv., har det gjennomgående målet for denne oppgaven vært å skape musikk som kan fremføres live i den besetningen jeg nå har skrevet for. Dette innebærer også at jeg evner å utøve låtene som en sammensatt bassist og vokalist.

Jeg har gjennom denne prosessen erfart mye om hva som kan fungere for meg når jeg komponerer musikk og hvordan jeg kan bruke instrumentene mine til å skape noe jeg kan betrakte som mitt eget. Dessuten har jeg gjort noen erfaringer med hvordan å bruke bassen som et mer fremtredende instrument, samt måter å arbeide på for å videreutvikle ei låt. Den største utfordringen for dette prosjektet ble overgangen fra band til duoformat. Da jeg tok dette valget hadde jeg en tanke om å gjøre om fokuset totalt for denne skriftlige dokumentasjonen, ved å ikke lengre forholde meg til det arbeidet jeg hadde lagt til grunn for band-besetningen. Jeg tenkte det ville dukke opp andre og mer fremtredende fokusområder for duoformatet som ikke hadde utgangspunkt i det tidligere band-arbeidet. Det skulle vise seg at dette ikke ble tilfellet. Etter som at en så stor del av tiden brukt på oppgaven hadde gått med til å skrive for band, ble det umulig å legge bort sammenligningen dit når jeg gikk over til duoformat. Størsteparten av arbeidet i låtskrivinga ble med dette lagt ned i å få

implementert bassen til dette formatet, og å utarbeide en litt annen rolle for bassen enn hva jeg er vant med fra tidligere arbeid som bassist i større besetninger. Det som imidlertid *ikke* kommer frem i denne skriftlige dokumentasjonen, er arbeidet med å koble bass og vokal sammen, og kunne utøve dem sammen. Dette har også vært en stor del av oppgaven, og jeg synes å ha oppnådd målet om å videreutvikle mine tekniske ferdigheter innen sang og bass, samt kombinasjon av disse. I tillegg har jeg så absolutt erfart at låtskriving med utgangspunkt i bass og vokal har åpnet opp for/vist meg nye muligheter.

Proessen har gitt meg inspirasjon til å fortsette med å lage musikk. Jeg vil gjerne gå videre og skrive helt ny musikk, men også fortsette videreutviklingen av de låtene jeg har laget til nå. Jeg har f.eks. et mål og ønske om å ta disse låtene inn i nye besetninger, som band og solo, for å kunne bruke dem i flere fremføringssituasjoner. Og til tross for at fristen for dette prosjektet er kommet, er dette et arbeid jeg betrakter som en «evigvarende» og kontinuerlig prosess.

Vedleggsliste

Jeg leverer det auditive materialet fordelt i to mapper:

Mappe 1: 5 låter som resultat – De fem låtene jeg skriver om i denne skriftlige dokumentasjonen, og som leveres som et resultat for denne oppgaven.

Mappe 2: Vedlegg – Her ligger de fem vedleggene jeg henviser til i løpende tekst i denne skriftlige dokumentasjonen.

Referanseliste

Musikalske referanser:

1. Know you know – Esperanza Spalding
https://open.spotify.com/track/3afeZ81GDy59tATovKyH6Z?si=ZiwX5-K8T-up69eFm_3AkA
2. One – Esperanza Spalding
<https://open.spotify.com/track/0YskOa9EvgIK9wLQvtHtXD?si=99FvwK4ZS7GA15h3xrW0Zw>
3. Roxane – The Police
<https://open.spotify.com/track/3EYOJ48Et32uATr9ZmLnAo?si=cAlkwyg0Q3yUUI-W1WmkKg>
4. Seven days – Sting <https://open.spotify.com/track/2Wmm4aEFUISjdmVuy7VGL0?si=t8s-fm1DQt-sII1wdEVr-w>
5. Follow me – Ellen Andrea Wang
<https://open.spotify.com/track/2j67LNJ6X2XYnKtfQWRq3V?si=PYMFw2BxTwOjzbcQtxHcTg>
6. Iselilja – Gåte
<https://open.spotify.com/album/576kGOO7Nla0FTJMIyxcP3?si=zdJAtrmcRwevRMdo5IuetQ>
7. Prøv å si noe til meg nå – Valkyrien Allstars
<https://open.spotify.com/album/0wVxMDgMS7MHtwezSNxuFH?si=l6NOkE2US8qlwE-UcdtVyA>
8. Husavik (my hometown) – Will Ferrell, My Marianne
<https://open.spotify.com/track/6ofMKJjMpfDEb48JYEAgjX?si=gmez9xuLSsutzfw3gDkAA>
9. Closeness – Ellen Andrea Wang
<https://open.spotify.com/album/3Umlj4jrLUGpAwD8A0yxyT?si=c6HP9C0UQMq91kUIArrF1Q>
10. Våpendrager – Trygve Skaug
<https://open.spotify.com/track/3BS8L0R2Kwv5w3ttxavP5l?si=efYzDE6zR4S7D0eb84nsFw>

Litteraturliste:

- Aase, A. (2009). *IMPROVISATION IN SCANDINAVIAN TRADITIONAL GUITAR* (Doktoravhandling). NTNU-Institutt for musikk, Trondheim.
- Bakke, S. (2002). *Kreativ med musikk*. Det Norske Samlaget.
- Bergan, J. V. (2020, September 21). *Store norske leksikon*. Hentet fra Sting: <https://snl.no/Sting>
- Ferner, P.-A. (2021, mars 25.). *Store Norske Leksikon*. Hentet fra Esperanza Spalding: https://snl.no/Esperanza_Spalding
- Hanken, I. M., & Johansen, G. (2014). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen Damm.
- Johansen, G. G. (2013). Den indre melodien: Om improvisasjon, gehør og det å trene eit «improvisasjonsgehør». I G. Johansen, S. Kalsnes & Ø. Varkøy (Red.), *Musikkpedagogiske utfordringer: Artikler om musikkpedagogisk teori og praksis* (s. 180-200). Oslo: Cappelen forlag.
- Kleppen, M. (2013). *BASSGRIOTISME: Nye premisser for bassgitar basert på spelemenn, grioter og bluesmenn* (Doktoravhandling). NTNU-Institutt for musikk, Trondheim.
- Ruud, E. (2016). *Musikkvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Thingelstad, C. (2013). Sang. I J.H. Sætre & G. Salvesen (Red.), *Allmenn musikkundervisning* (1. utg., s. 199-215). Oslo: Norsk Forlag
- Wang, E. a. (2021). *Ellen Andrea Wang*. Hentet fra <https://ellenandreawang.com/bio/>